

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

N:r 6
Augusti

Organ för Svenska Brandkårernas Riksförbund.
Redaktion: Styrmansg. 1, Stockholm. Tel. 606308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1934
16 årgången

Branddammars utförande av unga arbetslösa.

I samband med de senaste årens starkt ökade krav på statsmakterna för bekämpande av arbetslösheten har såsom ett särskilt problem allt kraftigare framträtt arbetslösheten bland unga. Ehuru en sida av det allmänna arbetslöshetsproblemet har ungdomsarbetslösheten flera särdrag. För äldre personer utgör arbetslösheten främst en fråga om den *aktuella* försörjningen. För de unga utgör dessutom arbetslösheten ett problem om den *framtida* försörjningen. Behovet av utbildning, vådorna av sysslolöshet äro ytterligare ett par av de frågor, som tillhöra problemet om ungdomsarbetslösheten. Nödvändigheten av särskilda åtgärder i anledning av ungdomsarbetslöshet ha också beaktats av statsmakterna. Tvenne utredningar ha på regeringens uppdrag

verkställts, dels år 1931—1933 och dels innevarande år.

De av socialministern tillkallade "1934 års sakkunniga rörande ungdomsarbetslösheten" verkställde detta års första månader under undervisningsrådet fil. d:r A. Thomsons ordförandeskap en omfattande utredning av ifrågavarande problem. Såsom ett led i denna utredning företogs en inventering av speciellt för arbetslös ungdom lämpade arbeten. Till arbetslös ungdom räknas i detta sammanhang aldrarna 16—25 år. På grund av de sakkunnigas direktiv måste utredningen och därmed även inventeringen av arbetstillfällen ske mycket snabbt. Ett synnerligen stort antal arbeten och uppslag till dylika redovisades likväl, trots den korta tid, som stod till förfogande. Bland de från

olika orter i landet föreslagna arbetena märkas ett flertal branddammar och brandbrunnar. De sakkunnigas betänkande — vilket som nr 1934:11 ingår i serien Statens offentliga utredningar — låg till grund för K. M:jts proposition angående åtgärder för bekämpande av ungdomsarbetslösheten, och årets riksdag anslöt sig till de framlagda förslagen. För innevarande budgetår (juli 1934—juni 1935) stå i första hand 5,5 milj. kr. till förfogande för ungdomsarbetslöshetens bekämpande. Anslaget fördelas — utom beträffande vissa åtgärder, vilka sakna intresse i denna artikel — av Statens Arbetslöshetskommission, inom vilkens kansli hithörande frågor förberedas av dess ungdomsavdelning. Tiden är nu alltså inne att se vilka resultat som kunna erhållas av den verkställda utredningen och det beviljade anslaget. Jag övergår då till att nämna de åtgärder för ungdomsarbetslöshetens bekämpande, vilka kunna vara av intresse för att brandskyddets män skola kunna föra frågan vidare.

De arbeten, vilka för denna tidsskrifts läsare hava intresse, utgöras väl främst av branddammar och -brunnar samt uppställningsplatser för sprutor. Med bidrag av arbetslöshetsmedel för ungdomsätgärder kunna dessa arbeten utföras dels såsom frivillig arbetstjänst och dels som ungdomsreserverarbeten, de senare en ny form av arbetslöshetshjälp, varmed försök skola göras under innevarande budgetår.

Den frivilliga arbetstjänsten (arbetslägren) anordnas dels med statsbidrag i lokal arbetslöshetskommittés regi (statskommunala arbetsläger) och dels i statens arbetslöshetskommissions regi (statliga läger). Arbetslägren äro antingen öppna, då deltagarna bo i sina hem, eller slutna, då de bo i

särskilda förläggningar. De statliga lägren anordnas i regel slutna med omkr. 50 deltagare från flera olika kommuner. Tiden för praktiskt arbete utgör c:a 6 tim. pr dag. Övrig tid användes till undervisning, ordnad idrott och gymnastik, hushållsgöromål o. dyl.

I den frivilliga arbetstjänsten erhålla deltagarna icke lön; deras förmåner utgöras bl. a. av kost, logi och arbetskläder varjämte må utgå dels en fickpenning på 50 öre om dagen och dels arbetspremier på högst 50 öre pr arbetsdag. Med hänsyn bl. a. till att egentlig lön icke utbetalas äro fordringarna på arbetsobjekt fastställda. Dessa fordringar innefatta bl. a. att arbetena skola vara lämpliga för arbetstjänsten. Arbetena skola alltså kunna utföras av 16—25-åringar (18—21-åringar komma främst i fråga vid arbetstjänsten), vilka ofta sakna yrkesutbildning. Arbetena måste vara av den omfattning, att deras anordnande är motiverat. För anordnande av ett statligt arbetsläger torde branddammar icke kunna utgöra ett tillräckligt arbetsobjekt; andra närbelägna arbetsobjekt måste finnas. En del av arbetsstyrkan torde däremot kunna detacheras till arbete med branddammar och -brunnar, vilka icke ligga för långt från arbetslägret. Liknande är förhållandet vid slutna statskommunala läger. Annorlunda kan saken ställa sig vid öppna statskommunala läger, alltså sådana, där arbeteleverna bo i sina hem. Öppna läger kunna av kommuner ordnas även för relativt små arbetsobjekt.

Arbeten för den frivilliga arbetstjänsten skola vidare vara av sådan art, att de varken nu eller inom närmaste framtiden skulle komma att bli utförda utan insats av den frivilliga arbetstjänsten. Arbeten vilka i varje fall skola utföras få alltså icke verkställas genom arbetsläger. Arbeten, som i

frivillig arbetstjänst utföras åt enskilda, skola av ägarna skäliggen ersättas; sådan ersättning lämnas till arbetslöshetskommitté eller — vid statliga läger — till arbetslöshetskommissionen.

Vid all arbetstjänst är deltagandet frivilligt; arbetslöshetskommittén kan alltså ej hänvisa arbetslös till arbetstjänst. Till statskommunala arbetsläger utgår statsbidrag till kostnaderna för lägerledare och lärare, till viss del — i regel hälften — av kostnaderna för elevernas förmåner (kost, logi, fickpenning, arbetspremier), till kostnaden för arbetskläder samt till viss del (högst hälften) av kostnaderna för undervisningsmateriel ävensom till kostnaderna för elevernas resor till och från arbetslägret vid början och slutet av den tid de erbjudas deltaga i arbetslägret. Till dagliga resor till avlägset arbetsobjekt utgår alltså icke statsbidrag. Statsbidrag utgår vidare med högst hälften av kostnaderna för vid arbetet erforderlig material, arbetsredskap, transporter och särskild arbetsledning; sistnämnda statsbidrag utgår dock endast om arbetsobjektet äges av allmänt rättsobjekt (stat eller kommun) eller arbetet kommer en större allmänhet tillgodo.

Arbetena måste alltså bland annat prövas med hänsyn till dels om de skulle komma att utföras oberoende av den frivilliga arbetstjänstens insats och dels om arbetena äro allmännyttiga.

Vid statliga läger är kostnadsfördelningen mellan stat och kommun i vissa fall fördelaktigare för kommunen. Beträffande kostnaderna för arbetsmaterial o. s. v. äro förhållandena desamma vid statliga som vid kommunala läger.

Vid ungdomsreservarbetena, vilken nya form kommer att utgöra en kombination av 1—2-veckors utbildningskursperioder och 2—3-

veckors vanligt reservarbete, kommer under arbetsperioden vanlig reservarbetslön att utbetalas. Beträffande arbetsperioderna gälla i stort sett samma bestämmelser som vid de, förmodar jag, rätt väl kända vanliga reservarbetena. I den mån enskilda arbetsobjekt förekomma skola de utföras genom allmänt rättsobjekt. Ungdomsreservarbeten skola i regel bedrivas såsom statliga i arbetslöshetskommissionens regi. Betr. kostnaderna för arbetsobjektets ägare avgöres i varje fall av kommissionen, i vilken utsträckning statsbidrag skall utgå. I den mån statskommunala arbeten kunna komma i fråga gäller liknande bestämmelser som de, vilka ovan angivits för arbetsläger.

För alla åtgärder, för vilkas utförande bidrag av arbetslöshetsmedel avses, gäller dels att arbetslösheten på orten pakallar åtgärder och dels att endast hos de lokala arbetslöshetskommittéerna anmälda och av dem enligt gällande författning behörighetsprövade arbetslösa sysselsättas.

De förslag på arbeten, vilka tidigare insänts till ovannämnda sakkunniga äsyftade endast en undersökning. Branddammar och dithörande arbeten torde i regel få anses utgöra lämpliga ungdomsarbeten. Sådana arbeten, vilka anses böra komma till utförande med bidrag av arbetslöshetsmedel böra nu anmälas till vederbörande kommuns arbetslöshetskommitté, vilken har att granska förslagen och, om den så finner pakallat, hos statens arbetslöshetskommission anhålla om statsbidrag. Ansökan skall alltid inlämnas till kommissionen och dess medgivande inhämtas, innan ett arbete i gångsättes. Även beträffande de arbeten, vilka avses komma till utförande i statlig regi, är det lämpligt, att framställning göres genom vederbörande lokala arbetslöshets-

Huru skola brandkårerna tillgodogöra sig den moderna tekniken.

Föredrag hållet vid Svenska Brandkårernas Riksförbunds årsmöte
i Örebro.

Tekniken går framåt med stormsteg, det är ett faktum som varje människa har tillfälle att konstatera nära nog varje dag. Mest i ögonen fallande är givetvis framstegen inom kommunikationstekniken. Se bara på telefonen av i dag, som ej alls liknar den apparat, vi hade för blott få år sedan. Vi ha radion, som knappast existerade för 10 år sedan, flygmaskiner, som krossa Atlanten, passagerareplan med 350 km/tim. hastighet. Vi ha bilar med strömlinjeformade karosser, jättebussar och lastbilar i fjärrtrafik.

Men det är ej endast inom kommunikationstekniken, som framstegen varit stora för att ej säga häpnadsväckande. Överallt inom industrien arbeta sig nya och förbättrade maskiner och metoder fram.

Huru är det nu med framstegen inom eldsläckningstekniken?

Låt oss göra en liten jämförelse mellan vår tids brandredskap och vad som i den vägen fanns för c:a 25 år sedan.

Motorsprutan, den knappast existerade. Det var ångsprutan som dominerade. Från Tyskland hade

införts ett par sprutor med kolvpumpverk drivet av — en tändkulemotor d. v. s. en råoljemotor. En inhemsk tillverkning av motorsprutor tog för precis 25 år sedan eller år 1909 sin början. Denna motorspruta bestod av ett handkraftsprutepumpverk, vilket kunde drivas antingen med handkraft eller med bensinmotor, vars driftsäkerhet emellertid då ej ansågs särdeles stor. Kapaciteten var 300 m/l vid 4 å 6 kg/cm² tryck och vikten inemot 700 kg.

25 år senare hava vi motorsprutor om 700 m/l vid 9 kg/cm², som väga endast 160 kg.

Brandautomobilen fanns knappast heller för 25 år sedan. Mig veterligt var den första brandbilen i Sverige den än i dag hos Eskilstuna Brandkår befintliga elektro-motordrivna bilen, anskaffad 1902, men en verklig automobilisering genomfördes ej förrän 1912—16, vilket skedde vid Stockholms brandkår.

En bil som i privat tjänst hunnit bliva 5 år gammal anses nästan uråldrig. Varje år medför nya bilmodeller, men brandbilar kunna ju knappast följa moderna på samma sätt som en privatvagn, men lika väl vill man fordra att en brandbil skall stå på toppen av tillförlitlighet och fulländning. Huru detta skall kunna ske, hör till de problem brandcheferna ha att brottas med.

Stegmaterielet har även hunnit undergå en hel del förändringar. De gamla Stockholms- och Sundsvallsstegarna äro ännu på en

kommitté. Under loppet av aug. månad erhålla dessa kommittéer alla detaljupplysningar angående gällande bestämmelser. Dessa bestämmelser återfinnas i arbetslöshetskommissionens "Råd och anvisningar", vilken bok i slutet av augusti finnes tillgänglig i bokhandeln.

L. Wennerström.

mångfald ställen de enda man har att tillgå, och fylla de sitt ändamål på ett fullt tillfredsställande sätt.

Men vart ha vi kommit? Jo, till bilstegar med 50 mtr:s höjd, vilka med enkla handgrepp kunna manövreras av en enda man. Stegar, så bekväma att manskapet t. o. m. får åka hiss upp till stegens topp.

Gasskyddsmaterielet var före krigets slut praktiskt taget okänt i brandkärstjänst, men nu torde det höra till det nödvändigaste attiraljerna för ett effektivt ingripande vid en eldsvåda.

Slangmaterielet har undergått betydande förbättringar såväl beträffande hållfasthet som täthet.

Lättmetallen har kommit till stor användning i brandredskapen och småredskap finnas numera av tusende slag till brandmännens tjänst.

För de större ekonomiskt mera lyckligt lottade brandkärerna finnas specialredskap, bland vilka jag endast vill nämna, aggregat för framställning av kemiskt och mekaniskt skum, rökutsugningsaggregat, belysningsvagnar, räddningsattiralj av skilda slag, katastrofbilar för att ej tala om radiobilar för upprätthållande av förbindelsen mellan eldsläckningsplats och brandstation.

Brandtelegraf får ej heller förglömmas.

Men för att hålla reda på och verkligen kunna tillgodogöra sig denna materiel måste ju en brandman vara en fullständig tusenkonstnär.

För den enskilde brandmannen blir arbetsuppgiften givetvis mera begränsad och en viss specialisering måste komma till stånd i synnerhet vid de större yrkeskärerna. För brandbefälet däremot fordrar man ej blott att de väl skola känna varje aggregats, ja, varje red-

skaps rätta och *lämpligaste* användningssätt utan att de även kritiskt skola kunna bedöma värdet av en viss konstruktion å en bil, motorspruta eller annan detalj inom brandredskapsområdet.

Att varje brandbefäl genom *egna* praktiska erfarenheter skall kunna skaffa sig en dylik kännedom och kunskap torde vara orimligt utan fordras ett samarbete ej blott de olika brandmännen och brandkärerna emellan utan även med tillverkarna av brandredskapen.

Den av Svenska Brandkärernas Riksförbund tillsatta Arbetskommissionen arbetar i denna riktning och torde denna kunna få en ofantlig betydelse just för den *inbördes* hjälp mellan brandbefäl, brandkärner och konstruktörer, vilken erfordras för att uppnå en ytterligare utveckling av släckningstekniken.

Det är *brandmannen*, som måste tala om vad han behöver för att bekämpa vådelden, *han* måste ge konstruktörerna impulser, men ej nog härmed. Han måste även senare i praktisk tjänst prova det som konstruktörerna åstadkommit.

Vid provbänken erhåller man ofta ett helt och hållet annat resultat än vad det praktiska provet ger, ett förhållande som speciellt gäller brandområdet, där ett arrangerat prov aldrig kan komma det verkliga "eldprovet" nära.

Det är därför av den största betydelse att allt nytt genomprovas på ett allsidigt sätt, så att man verkligen kan *nä* ett resultat.

Att prova nya släckningsredskap vid pågående eldsvådor är nödvändigt, men kan givetvis ha sina risker. Man bör därför arrangera på så sätt, att man med beprövade metoder och redskap kan ingripa, därest det nya ej skulle hålla vad det lovat.

Det är i första hand vid de större yrkeskärerna, vilka besitta

goda materiella och ekonomiska resurser och rikliga tillfällen till praktiska prov, som nyheterna böra granskas. Men ej nog härmed. Resultaten av proven skola bearbetas och jämföras med erfarenheter från andra håll för att till slut i samlad form komma brandkärer och konstruktörer till del.

För att befrämja utvecklingen inom eldsläckningstekniken, är det av största vikt att brandmannen åktger på varje företeelse under släckningar.

Men huru skola då resultaten från dessa praktiska prov kunna göras tillgängliga och användbara för landet i sin helhet?

Huru detta skulle åstadkommas föreställer jag mig kunna ske på följande sätt.

I samråd med Riksförbundets Arbetskommission utarbetas program enligt vilka vissa aktuella problem skola undersökas och studeras av härför intresserade brandkärer. I en hel del fall kunna undersökningarna göras så att säga i fredstid d. v. s. i samband med brandkärens övningar, i andra fall blir nödvändigt att förlägga observationerna till verkliga eldsvådor. Jag vet ej, om det är praktiskt genomförbart, men lämpligt tror jag det vore för sakens egen skull, om en person, som *ej* har ansvaret för själva släckningsarbetet i sin helhet, kunde ha hand om observationerna och att denne efter konferens med eldsläckningsledaren finge göra vissa experiment, sedan den värsta faran avväjts.

Efter eldsvådans slut skulle observatören och eldsläckningsledaren kollationera sina intryck och sammanfatta dem i en redogörelse till Arbetskommissionen.

Där skulle det från olika brandkärer inkommande materialet bearbetas och kompletteras med eventuella erfarenheter från utlandets brandkärer för att sedan i form

av ett "meddelande" komma samtliga brandkärer i Sverige till del.

För att kunna utnyttja utlandets erfarenheter torde vara nödvändigt att en observatör inom Arbetskommissionen noggrant studerar och följer den utländska facklitteraturen samt i övrigt står i intim kontakt med utlandets brandkårs- och brandskyddsorganisationer.

Det finnes givetvis redan nu en hel del problem inom släckningstekniken som studeras av intresserade brandmän vid våra brandkärer, men de erfarenheter, som därvid göras stanna i regel hos ifrågavarande kär eller t. o. m. hos ifrågavarande person.

Spridas erfarenheterna sker detta ej i någon organiserad form utan sker mera man och man emellan.

För att undvika en ensidig inställning samt för att erhålla så stort arbetsmaterial som möjligt är det givetvis lämpligt att man å olika håll arbetar på *samma* problem, varefter sammanställning och bearbetning göres på neutralt håll, d. v. s. hos Arbetskommissionen.

Av särskild vikt är att uppmärksamhet ägnas olika redskaps och metoders användbarhet såväl å landsbygd som i städer och andra mera tät bebyggda samhällen.

Genom att verkställa dylika undersökningar och sammanfatta resultaten i periodiskt utkommande meddelanden skulle arbetsbördan åtskilligt lättas för brandbefälet, då han ju skulle kunna bygga en hel del av sitt arbete på en samlad och sovrad erfarenhet.

Det är otvivelaktigt att utvecklingen av nya släckningsredskap och släckningsmetoder härigenom avsevärt skulle påskyndas till frömma för hela landet.

Men vi ha nyss talat om, vilka ofantliga framsteg släckningstekniken gjort under de senaste 25

eller t. o. m. 10 åren. Finnes då verkligen så mycket mer att vinna? Jo, säkert. Låt oss välja några exempel.

Brandbilar finnas nu i minst lika många typer, som det finns brandkårer i landet. Varje brandchef har *sin* lilla idé om huru den "bästa" brandbilen bör se ut. Det är ju naturligt att inte alla brandbilar kunna vara lika och det är ej så säkert att vad som passar i Stockholm även är det bästa i Mörkhult. Säkerligen skulle man kunna få fram ett *litet* antal typer, av brandbilar som lämpa sig för samhällen av olika storlekar och med olika ekonomiska möjligheter. Ett steg i denna riktning har redan tagits av Arbetskommissionen, som utgivit ett meddelande ang. brandbil för frivilliga brandkårer å landsbygden.

Den *bärbara motorsprutan* är ännu ej tillräckligt genomarbetad utan torde kunna förbättras åtskilligt, både genom nedpressning av vikten *utan* nämnvärt minskande av pumpkapaciteten och genom ökandet av enkelheten i konstruktion och skötsel samt i ökad driftsäkerhet.

Det ifrågasattes ofta om den svenska *normalkopplingen* verkligen är den bästa för sitt ändamål. Även den vedertagna 63 m/m dimensionen å tryckslangarna kan bli föremål för undersökningar och diskussioner, och de resultat till vilka man kommit i utlandet understrekar att 63 m/m slangens *ej* alltid är den förmånligaste.

I samband med slangdimensioneringen är av stort intresse att få fram pålitliga värden å friktionsförlusterna i tryckslangen vid olika vattenmängder. En hel del siffror och kurvor finnas, men ge dessa så olika resultat, att en kontroll vore önskelig. Härvid bör särskilt observeras, huru slangutläggningen inverkar. Jag avser om slangens sträckes eller får ligga

kvar i de vindlingar som uppstå, när trycket kommer på slangens.

För kontroll av vattenmängd å en motorspruta eller för valet av munstycksdiameter för en viss släckningsuppgift är av stort intresse att få en lämplig munstycksform samt kontraktionskoefficienten för detsamma fastställd eller för att kanske uttrycka det enkla, få mätningar utförda för bestämmande av den vattenmängd, som passerar munstycket vid olika tryck.

Försök i denna riktning har redan utförts av Arbetskommissionen, vilka försök givit vissa erfarenheter betr. munstyckenas utförande. Nya prov med en förändrad munstycksform vore dock i hög grad önskvärda.

Ett problem som i viss mån sammanhänger med ovanstående är, vilket munstyckstryck och vilken munstycksdiameter man bör använda för att få bästa möjliga släckningsresultat med minsta möjliga vattenskador.

Det är frågan om, huruvida f. n. *ej* hela släckningstekniken står inför en revolutionering just betr. denna detalj.

Tidigare har med förkärlek använts grova munstycken om 16—22 m/m diam. samt munstyckstryck om 3—5 kg/cm², vilket haft till följd att stora vattenskador åstadkommes.

För att erhålla en effektiv avkylning av en eldhärd bör man som bekant tillgodogöra sig den *värmebindning*, som sker vid vattnets förångning, men för att erhålla en effektiv sådan, erfordras att vatenstrålen söndersplittas. Detta får dock *ej* ske vid munstycket utan framme vid eldhärden, varför erfordras ett högt munstyckstryck och en liten munstycksdiameter.

Vid Stockholms Brandkår har man börjat praktisera användan-

det av 6—8—10 m/m strålar med munstyckstryck av 12—15.kg/cm².

I högsta grad önskvärt är att fortsatta och systematiska prov i denna riktning få komma till utförande.

Jag har ännu ej berört det mekaniska skummet, men där hava vi ännu stora, "vita fläckar" att forska igenom innan man kan säga att släckningsmetoden med mekaniskt skum är tillförlitlig.

Här finnas många problem att lösa: Lämpligaste skumvätska för alla sorters vatten. Lämpligaste material i skumvätsketank och rörledningar. Regleringsanordningar för skumkoncistens m. m.

Så ha vi utformningen av munstycken för erhållandet av goda skumstrålar. Lämpligaste munstyckstryck. Greningen av skumslangar. Avstängning av skumslangar.

Skummets inverkan på olika materialier såväl ur släckningssyn-

punkt som ur skadesynpunkt.

Så ha vi en fråga, som synes vara synnerligen omtvistad. Skall vid exempelvis en vindsbrand skum eller vatten användas för första neddämpningen av elden och vad skall senare användas för av- och eftersläckning.

Alla äro frågor som tarva ett besvarande, men härför fordras praktiska erfarenheter i mängd för att svaren skola kunna få saklig utformning.

Utvecklingen går framåt, vad är det som åstadkommer detta. Jo, de praktiska erfarenheterna.

Därför, herrar brandmän, låt Arbetskommissionen få reda på de erfarenheter Ni själva skaffat Eder. På så sätt möjliggöres för Arbetskommissionen att de samlade erfarenheterna kunna komma en större menighet till del, utvecklingen till fromma och landet till gagn.

Uno Arild.

RIKSFÖRBUNDET.

Nyanmälda kårer.

- C. Rasbo.
- E. Medevi.
Söderköping.
- G. Äby.
- L. Åraslöv.
- M. Hörby kommun.
- O. Askim.
Bovallstrand.
Donsö.
Ellös.
Grebbebad.
Gullholmen.

- Hasslesund.
- Havstenssund.
- Helleviksstrand.
- Jonserreds fab.
- Käringön.
- Mölnlycke.
- Smögen.
- Styrsö.
- T. Aspa bruk.
- Vedevågs bruk.
- X. Jättendal.
Hudiksvall.
Loos.
Österfärnebo.

Redogörelse över Arbetskommissionens verksamhet under tiden från Riksförbundets årsmöte 1933 till årsmötet 1934.

Meddelanden från arbetskommissionen hava utarbetats och med tidskriften utsänts till brandkärnorna:

Under 1933:

- nr 7 Om väv till språngsegl.
- „ 8 „ grenrör.
- „ 9 „ strålrör.
- „ 10 „ strålrörsmunstycken.

Under 1934:

- nr 11 Om golvsåg.
- „ 12 „ bärbär slangrulle.
- „ 13 „ brandbil med bogserad motorspruta.
- „ 14 „ hakstege.

Såsom närmast följande meddelanden avser arbetskommissionen att utgiva: om olika brandkärsstegar av såväl trä som stålrör, om bärbara skumsprutor, ritningar till mindre brandstationer samt om seriekörning med motorsprutor.

Beträffande den tekniska utvecklingen på brandväsendets område kan meddelas följande:

Motorsprutor.

Den svenska tillverkningen av motorsprutor har under senaste tid så gott som uteslutande ägnats åt framställningen av tunga motorsprutor. Detta kan betecknas som ganska anmärkningsvärt, då utvecklingen i föregångslandet Tyskland samtidigt och i allt större omfattning inriktat tillverkningen på framställning av lättare motorsprutor.

De tunga motorsprutor, som här förts i marknaden äro: "Albin 50" om 1600 m/l från L. A. Larssons Gjuteri och Mek. Verkstad, Kristinehamn, "Herkules" om 1500 m/l från Ingejörfirman Hilding Flygt,

Stockholm samt "Aba 1600" om 1600 m/l från Allmänna Brandredskapsaffären, Stockholm.

Några godkända motorsprutor av den lättare typen hava däremot icke tillkommit. Såsom ett framsteg beträffande de lättare motorsprutorerna må framhållas att sprutan "Api 80" försetts med svensk motor, 2-cylindrig, vattenkyld, av fyrtaktssystem om 22—24 hkr. Arbetskommissionen har sig dock bekant, att från ytterligare några firmor kan väntas nya bärbara motorsprutor.

Skumsprutor.

De förhoppningar, man ställer på det mekaniska skummet har gjort, att arbetskommissionen med särskilt intresse följt utvecklingen av redskapen härför.

Från det enbart för våra större städer användbara aggregatet, som fast inmonterats å brandbil, hava fabrikanterna nu gått in för att konstruera aggregat, som lämpa sig för alla brandkärer. Man håller på att konstruera bärbara skumsprutor med egen motor och av i övrigt sådant utförande, att sprutan kan medföras på vilken bil som helst. Härvid räknar man med olika skumkapaciteter, dels 1000 och dels 500 m/l. Om en skumkapacitet å 500 m/l kan visa sig tillgodoseende i allmänhet, så ställes därmed i utsikt att få en skumspruta som är lätt och billig, varigenom de flesta brandkärnorna skulle bliva i tillfälle att skaffa sig även skumsläckningsredskap. Ej mindre än tre bärbara skumsprutor av svenskt fabrikat hava redan konstruerats, och även om sprutorerna i sitt förstlings-

utförande ännu icke äro att anse som fullgoda, så torde det dock ej behöva dröja länge, förr än vi skola få tillgång på tillgodoseende svenska skumspurtor av bärbar typ. Vid en uppvisning i Borås d. 3. mars 1934 var arbetskommissionen i tillfälle se de nya skumspurtorna i verksamhet.

Ett skumsläckningsstrålrör "Komet", en tysk uppfinning, har på senaste tid visats i vårt land. Dess enkla konstruktion tilldrager sig särskild uppmärksamhet. Det synes dock som om för skumbildningen skulle behövas dels ett ganska högt vattentryck, som ej alltid finnes, åtminstone i våra vattenledningar, och dels en skumvätska av speciell beskaffenhet, vars sammansättning ej meddelas och vars anskaffande därför möjligen kan

medföra vissa olägenheter med avseende på tillgång och pris.

De skumvätskor, vi hittills fått till förfogande hava visat sig vid användningen vara beroende av vattnets beskaffenhet i de ortsliga vattentillgångarna. Särskilt gäller detta de billiga såplösningar, man hoppats på för att få skumsläckningskostnaderna låga. Svenska tvällösningar finnas dock redan, som synas passa för vattnet å flesta orter. Då dyrbara specialblandningar motverka skumsläckningsmetodens användning, så återstår ännu beträffande skumvätskornas beskaffenhet ett behov av ytterligare utredningar och erfarenheter.

Borås den 22 mars 1934.

Riksförbundets Arbetskommission.
*Rudolf Stridbeck. Nils Grönvall.
 Erik Gullner. Harald Sellén.*

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Älvsborgs läns brandkårsförbund.

Brandkonsulenter: V. Brandchef *P. Lundgren*. Exp.: Brandstationen, Borås.
 Brandchef *C. Hallin*. Exp.: Brandstationen, Trollhättan.

Branden i Rydboholm.

Den 12. april 1934 hemsöktes Rydboholms Aktiebolags Textilfabrik i Rydboholm av en förödande brand, som på kort stund helt förstörde anläggningens tryckeriavdelning.

Branden, som förorsakades av självantändning genom kemikalier i en klötmaskin, började kl. 8, var begränsad kl. 9 samt helt släckt kl. 16.

Fabriken grundlades 1834 av den svenska bomullsindustriens grundläggare, Sven Eriksson, och

har under årens lopp utvidgats till en storindustri. Bebyggelsens planläggning och beskaffenhet bär även vittne om en lång utvecklingsperiod. Sålunda förekomma byggnader av olika tidsåldrar ända från fabriken grundläggning och fram till de allra senaste åren.

Den eldhärjade byggnaden var en gråstensbyggnad uppförd i två våningar och vind under papptak samt med mellanbottnar och bärande konstruktioner av trä. Den uppfördes på 1850-talet och hade

Bild 1.

släckningsarbetet. Då Boråsavdelningen kl. 8,27 anlände till brandplatsen var tryckeribyggnaden helt övertänd. Fabriksbrandkåren hade utlagt en ledning från pump i ångcentralen till appreturbyggnadens vind, dit elden hotade intränga genom den genombrutna brandmuren (bild 1). Från en brandpost var vidare dragen en ledning till skydd för ångcentralen och från fabriks motorspruta lades en ledning genom trapphus till blekeriets tak, där den på betongen överdragna pappan fattat eld. Stor fara förelåg, för att elden skulle sprida sig till appreturbyggnaden och till blekeriet. Ångcentralen och det i vindriktningen belägna badhuset voro även starkt hotade. Faran för eldens spridning till blekeriet föranleddes därav, att de mot eldhärden vettande dörrarna i brandslussen å 2. vån. lämnats öppna samt att slussens ytterdörrar deformerats genom hettan och öppnats något genom det under brandens första skede rådande övertrycket i tryc-

keribyggnaden (bild 2 och 3). Eld, och framförallt rök trängde därför genom slussöppningen in i ble-

Bild 2.

keriets 2. vån. Då dörrarna ej kunde stängas insattes här omedelbart den ledning, som dragits till blekeriets tak, fönstren öppnades för att få ut röken och därigenom minska rökskadorna på de här befintliga stora tyglagren. I vinkelbyggnadens 1. vån. hade elden trängt fram till det dyrbara tryckvalsagret, där en ledning insattes, varigenom värden för c:a 200,000 kr. i sista stund räddades.

Läget var synnerligen hotande, och då kårerna från Viskafors och Rydal vid denna tidpunkt ej anlät, samt då pumpen i ångcentralen på grund av strömavbrott stoppat, rekvirerades mera hjälp från Borås, varifrån ytterligare 2 motorsprutor utsändes. Omkring kl. 8,50 anlände Viskaforskåren med en ångspruta, som dock ej kunde användas, då eldstadsrosterna under transporten förstörts. Rydalskåren anlände omkring kl. 8,50 med en motorspruta och en ångspruta. Fabriken egen ångspruta kom ä-

Bild 4.

ven igång och flera ledningar kunde insättas på de hotade platserna. Kl. 9 anlände den andra borasavdelningen och släckningen bedrevs därefter med 11 ledningar 5 motorsprutor och 2 ångsprutor.

Elden var, som tidigare nämnts, begränsad kl. 9. Den hade då ödelagt allt i tryckeribyggnaden med undantag för tryckvalsagret, och rökskadorna i blekeriets 2. vån. voro dessutom betydande. Skadorna belöpa sig till 533,000 kr., varav 143,000 för byggnader, 224,000 för maskiner samt 166,000 kr. för förstörda och skadade varor.

Att branden kunde begränsas till den förstörda byggnaden är beroende av en hel del gynnsamma förhållanden. Salunda var den rådande vindriktningen gynnsam, vattentillgångarna voro rikliga och välbelägna samt möjligheterna att på kort tid mobilisera effektiv eldsläckningsmateriel och släckningsmanskaper goda. Fabriksbrandkårens snabba och kloka ingripanden

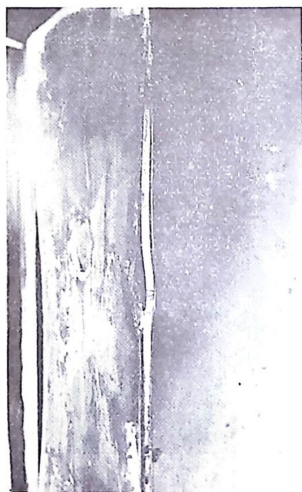

Bild 3.

de var även av avgörande betydelse.

Inom ett industriområde som Viskadalens är det naturligtvis av stor betydelse, att ett gott och intimt samarbete är rådande mellan de olika brandkårerna. Överenskommelser beträffande släckningshjälp böra sålunda vara träffade, så att de olika kårerna vid inträffade bränder snabbt kunna utrycka till undsättning. Det är även angeläget, att bestämmelser angående mängden av materiel och folk, som skall utsändas från de olika kårerna, på förhand uppgöres, så att egna samhället eller fabriken ej helt blottställs. Släckningsplaner med uppgifter om uppställningsplatser för sprutor och framdragningsvägar för slangar etc. böra även uppgöras. Likaså böra samövningar med kårerna inom de olika fabriksanläggningarna äga rum med ej allt för långa mellantider.

En allvarlig påminnelse om att branddörrar böra utföras på ett betryggande sätt med tillförlitliga upphängnings- och stängningsanordningar erhöi man även vid branden, liksom att transporthål och dyl. genombrytningar i brandmurar böra förseas med betryggande avstängningsanordningar. Bild 1 och 4 visa tydligt hur en branddörr ej skall vara utförd. Dörren bestod av en vanlig trädörr med påspikad plåt, vilket gjorde, att den på ett tidigt stadium genombrändes. Den var upphängd på oskyddad karm med vanliga gångjärn, vilket hade till följd, att dörren snart nog föll ned. De på bild 1 synliga transportslitsarna lämna ypperliga tillfällen för elden att sprida sig vidare till angränsande byggnad.

Nödvändigheten av att branddörrar även förseas med ordentliga stängningsanordningar och att de verkliga hållas stängda samt sluta

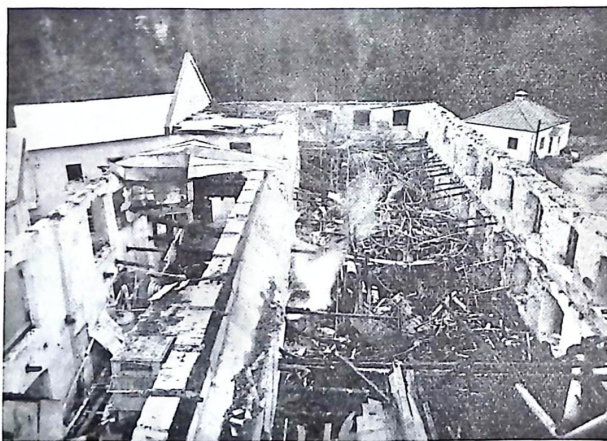

Bild 5. Tryckeribyggnaden efter branden sedd från blekeriets tak. I förgrunden till vänster skymtas ängcentralen, vars tak vid flera tillfällen antändes. I bakgrunden till höger synes badhuset.

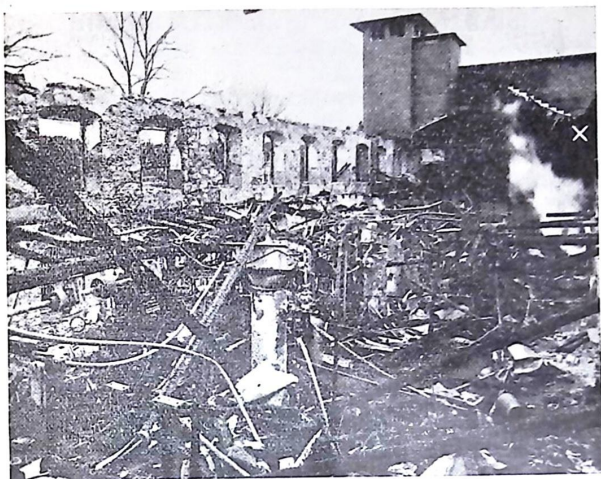

Bild 6. Tryckeribyggnaden efter branden sedd mot blekeriet. Tornbyggnaden rymmer dammtorn och hisschakt. Vid X brandslussen i blekeriets 2. våning.

tätt i sina karmar tala de rökskador på c:a 50,000 kr. för, som tack vare en öppen brandsluss förorsakades i blekeriets 2. vån. Brandslussen i 1. vån. skyddade däremot fullständigt för både eld och rök, likaså hade branddörrarna i hiss-schaktet väl emotstått eldens verkningar.

Slutligen vill jag framhålla, att i fabriksanläggningar av föreliggande storlek och art, där en ständig utveckling pågår, bör brandsyn årligen förrättas av sakkunnig person, trots att anläggningen ej är förlagd till plats, där brandstagan äger tillämpning. Vid besiktning av dylika inrättningar finner man alltid något, som behöver rät-

tas till. Sålunda har kanske en brandmur eller brandbotten genombrutits för framdragnings av något rör, axel eller dyl. utan att hålen blivit igenmurade eller försedda med lämpliga skyddsanordningar. Branddörrarna behöva efterteras, så att de sluta tätt i sina falsar o. s. v. I inrättningar, där rökkänsliga varor för flera tiotusentals kr. förvaras i en och samma lokal, är det ej nog med att någorlunda säkerhet mot elds in-trängande från annan lokal förefinnes, sektioneringsåtgärderna måste även utföras med tanke på rökskador.

Per Lundgren.

BILDA FRIVILLIGA
BRANDKÄRER

Jönköpings läns brandkärsförbund.

Brandkonsulent: v. Brandchef H. Rosencrantz. Exp.: Brandstationen, Jönköping.

Styrelsens och revisorernas berättelser om verksamhetsåret 1933.

Styrelsens berättelse.

Medlemsantal.

Till förbundet äro anslutna 35 kärer. Fastställt avgift har ej erlagts av 8 kärer, varför dessa enl. § 4 i stadgarna uteslutas ur förbundet.

Styrelse.

Styrelsen har under året utgjorts av landshövdingen Carl Malmroth, ordf., civilingenjören Vilhelm Granéli, v. ordf., båda valda för år 1933, domänintendenten Bernhard Nilsson i Landeryd, ingenjören Oscar Lundqvist i Jönköping, brandcheferna Einar Enander i Jönköping, N. Kjellbo i Huskvarna och E. Pettersson i Smålandsstenar, valda för åren 1932—33, brandcheferna Hj. Holmquist i Norrahammar, G. Engdahl i Sävsjö, C. Wetterholm i Värnamo, A. Andersson i Bodafors, v. brandchefen P. Lundgren i Jönköping för åren 1933—34. V. brandchefen Lundgren avgick i samband med årsmötet och nyvaldes vice brandchefen H. Rosencrantz för en tid av två år.

Sekreterare och kassaförvaltare har tiden före årsmötet varit vice brandchefen P. Lundgren och efter detsamma resp. v. brandchefen H. Rosencrantz och ingenjören O. Lundqvist.

Styrelsesuppleanter har under året varit brandchefen T. Vifors i Mariannelund och fabrikören Haglund i Gislaved valda för åren 1932—33 samt metallarbetaren Pettersson i Anderstorp och verkmästaren T. Anström i Gislaved, valda för åren 1933—34.

Till revisorer i stället för brand-

chefen O. Hellman i Gnosjö och stadskamreraren E. Norén i Vetlanda, som av sagt sig, nyvaldes brandchefen Sjöstrand i Broaryd och brandchefen E. Crona i Vrigstad.

Inom styrelsen har som verkställande utskott fungerat hrr Lundgren, Kjellbo och Lundqvist. Vid årsmötet nyvaldes v. brandchefen Rosencrantz i stället för v. brandchefen Lundgren, som avflyttat till annan ort.

Styrelsen har under året sammanträtt en gång och verkställande utskottet två gånger.

Årsmöte.

Förbundets årsmöte hölls i Jönköping den 27 augusti i samband med en instruktionskurs, som tog sin början den 26 augusti. I årsmötets förhandlingar och i instruktionskursen deltog ett 80-tal ombud från de flesta av de till förbundet anslutna kärerna.

Konsulentverksamheten.

Konsulenterna hava under året 23 gånger besökt 16 kärer för hållande av föredrag, instruktioner och övningar m. m. Per korrespondens har dessutom ett stort antal utredningar av olika frågor utförts.

Förbundets räkenskaper.

Inkomster.

Anslag från Jönköpings läns brandförs.-bol. . .	1,000: —
D:o från Allm. Brand. . .	500: —
Summa inkomster	1,500: —

Utgifter.

Lön till brandkonsulenterna	190: 25
Resekostnader	330: —
Expeditionskostnader ..	106: —
Årsmötet med instruktionskurs	371: 20
Tryckningskostnader ..	38: —
Summa utgifter	1,035: 45
Kontant i kassan.....	464: 55
Summa kronor	1,500: —

Slutord.

Jönköpings läns brandkårsförbund har ett stort verksamhetsfält och har ännu mycket att uträtta för höjandet av brandförsvaret inom länet. Genom anslag från Jönköpings läns Brandförsäkringsbolag och Allmänna Brand möjliggöres denna verksamhet och styrelsen uttalar härmed sin tacksamhet till de anslagsbeviljande brandförsäkringsbolagen.

Jönköping i mars 1934.

CARL MALMROTH.

Vilhelm Caneli.	Bernhard Nilsson.
Oscar Lundqvist.	Karl Wetterholm.
Einar Enander.	Gunnar Engdahl.
Enock Petersson.	Nils Kjellbo.
Hj. Holmquist.	Alfred Andersson.
Holger Rosencrantz.	

Revisionsberättelse.

Undertecknade, utsedda att granska Jönköpings läns brandkårsför-

bunds räkenskaper för år 1933, få efter verkställt uppdrag avgiva följande berättelse:

Kassans räkenskaper ha av oss granskats och befunnits i behörig ordning.

Vi ha genomläst styrelsens berättelse för år 1933, enligt vilken förbundets räkenskaper (kassans inkomster och utgifter) under året har följande uppställning:

Inkomster.

Anslag från Jönköpings läns brandförs.-bol...	1,000: —
D:o från Allm. Brand..	500: —
Summa inkomster	1,500: —

Utgifter.

Lön till brandkonsulenterna	190: 25
Resekostnader	330: —
Expeditionskostnader ..	106: —
Årsmötet med instruktionskurs	371: 20
Tryckningskostnader ..	38: —
Summa utgifter	1,035: 45
Kontant i kassan.....	464: 55
Summa kronor	1,500: —

Då revisionen ej givit anledning till anmärkning, hemställa vi, att full ansvarsfrihet beviljas styrelsen för den tid revisionen omfattar. Vrigstad och Tenhult d. 13/4 1934.
E. Crona. K. Lundquist.

Kronobergs läns brandkårsförbund.

Sekreterare: Överstelöjtnant H. Forssman. Exp. Brandstationen, Växjö.

Förbundsmöte i Älmhult.

Brandmän från hela Kronobergs län samlades på lördagen den 21 juli till möte i Älmhult. Det var Kronobergs läns brandkårsförbund, som då höll ordinarie möte.

Förhandlingarna öppnades i teatersalongen av förbundets v. ordf., överstelöjtnant H. Forssman från Växjö, vilken meddelade, att ordf., landshövding Beskow, på grund av

utrikes resa var förhindrad närvara. Till att leda dagens förhandlingar utsågs överstelöjtnant Forssman, som i sitt hälsningsanförande uttalade sin glädje över det alltmer ökade intresse, som kommit förbundet till del, dels från brandkärernas sida och dels från allmänheten, som börjar få en klar blick för vad brandkärerna både vill och kan uträtta. För att kärerna skola kunna fullt komma till

sin rätt uttalades en önskan om längre och bättre utbildning för brandchefer och brandbefäl.

Till mötets sekr. utsågs bokhandlare Lambert Svenson, Åseda.

Styrelseberättelsen för år 1933 föredrogs härefter. Av densamma inhämtades, att styrelsen under året utgjorts av landshövding A. Beskow, ordf., överstelöjtnant H. Forssman, v. ordf., riksdagsman P. M. Olsson, Blådinge, representant för Kronobergs läns försäkringsbolag, bruksägare I. Ekströmer, Klavreström, ingenjör Sew. Berg, Lessebo, verkmästare G. Lundgren, Ingelstad, och brandchefen J. A. Ståhl, Vislanda.

Suppleanter i styrelsen äro folkskollärare B. Blomqvist, Tingsryd, brandchefen J. Gustafsson, Ryd, bokhandlare Lambert Svenson, Åseda, och nämndeman A. Jonasson, Rösвик.

Under året har Målerås brandkår anslutit sig till förbundet. Vid årsskiftet räknade detta 28 anslutna kärer.

Förbundets v. ordf., överstelöjtnant H. Forssman, har på uppdrag av styrelsen fungerat som sekr. och brandkonsulent. I denna egenskap har han under året besökt 14 kärer.

På grund av otillräckliga ekonomiska medel ha samtliga brandkärer icke kunnat besökas under året. Styrelsen vill emellertid liksom föregående år uttala önskvärdenheten av att förbundets ekonomi medgäve, att varje till förbundet anslutna brandkår årligen kunde besökas av konsulent.

Vid brandkonsulentens besök hos brandkärerna ha i regel övningar ägt rum, varjämte föredrag och instruktion hållits angående förfarandet vid brandsläckning och övningar samt om brandmaterielens skötsel och vård m. m. Under året ha brandkärerna i stor utsträckning begärt råd och upplysningar angående anskaffning och underhåll av brandmateriel, anordnande av vattentillgång för brand-

släckning, alarmeringsanordningar samt övriga till brandväsendet hörande frågor.

Härefter lämnades en redogörelse för föregående årsmöte i Växjö, varvid även anordnades en instruktionskurs för brandbefäl o. brandmän.

Den föredragna revisionsberättelsen visade, att förbundets inkomster och utgifter under föregående år balanserat å kr. 1,117:25 med en behållning till innevarande år av kr. 432:50. Ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

De i tur att avgå varande ledamöterna i styrelsen, bruksägare I. Ekströmer, Klavreström, verkm. G. Lundgren, Ingelstad, och ingenjör Sew. Berg, Lessebo, omvaldes, liksom suppleanten bokhandl. Lambert Svenson, Åseda. Till revisorer återvaldes fabr. S. Persson, Hov, Växjö, och syssloman R. Zotterman, S:t Sigfrids sjukhus, Växjö, med kamrer H. Carlsson, Fridafors, och grosshandl. J. Fransson, Lenhovda, som suppleanter.

Då, som i årsberättelsen framhållits, förbundets ekonomi ej tillläte, att förbundet kunde bedriva sin verksamhet så intensivt, som önskligt varit, hade styrelsen föreslagit, att brandkärerna förutom den avgift, som f. n. erlägges till riksförbundet å 10 kr., en lika stor avgift skulle årligen erläggas till länsförbundet.

Vid den härpå följande livliga diskussionen framhölls, att länets brandstodsbolag f. n. understöder med 500 kr., vilket med tacksamhet noterades, men ifrågasattes möjligheten av att detta anslag höjdes, då brandkärerna genom sin verksamhet åt bolaget årligen rädda värden för betydande belopp. Hr Sandberg i Markaryd meddelade, att för en tid sedan icke mindre än tre fastigheter, försäkrade i länsbolaget, genom brandkärrens ingripande räddats. De flesta övriga länsbolag i Sverige lämnade, enl. upplysning av riksförbundets ombud, kapten Gillner, betydligt

större anslag till brandkårsförbundet. Den motorisering, som de flesta brandkårer nu genomgått, gör det numera möjligt för de tätare befolkade samhällenas brandkårer att hastigt rycka ut och bringa hjälp även på den rena landsbygden. I Stockholms län erhålla samhällen, som önska ordna sitt brandväsen effektivt, icke mindre än en fjärdedel av kostnaderna i bidrag från länsförbundet och erhålla hälften av kostnaderna som län, vilket löper räntefritt under 5 år.

Sedan diskussionen förklarats avslutad beslöts uppdraga åt styrelsen att tillskriva de till förbundet anslutna brandkärerna och uppmana dem att i nästa års stat upptaga tio kr. medlemsavgift i förbundet. Åt styrelsen uppdrogs dessutom att föra fortsatta förhandlingar med länets brandstodsbolag.

Nästa årsmöte kommer att hållas i Växjö, varvid även, om ekonomin så tillåter, en instruktionskurs kommer att anordnas.

På förslag av hr Lambert Svenson, Åseda, beslöts, att styrelsen till nästa årsmöte skall inkomma med utredning och förslag till sötningstaxa för länet, så att mera likartade bestämmelser bli gällande.

Förslaget till inkomst- och utgiftsstat för 1934, balanserande å kr. 1,182:15, godkändes.

Den synnerligen intressanta av riksförbundet redigerade filmen "Till kamp mot vådelden" visades därefter. Filmen var synnerligen intressant och instruktiv.

Därefter var vid Hvita korset anordnad en övning, varvid såväl Röda korsets beredskapstrupper i

Älmhult som brandkären medverkade. Byggnaderna utrymdes med bravur under doktor G. Hagéus ledning. Man demonstrerade eldsläckning, räddning av såväl barn som äldre ur en brinnande byggnad med tillhjälp av diverse brandattiralj. Övningen var mycket intressant och utfördes med bravur.

Vid den därefter anordnade middagen talade brandstyrelsens ordf., kamrer B. Nettelblatt, och frambar ett tack till elitkåren för dess oegennyttiga och uppoffrande arbete. Dessutom tackade kamrer N. överstelöjtnant Forssman samt sekreteraren i Svenska brandkärernas riksförbund, kapten Erik Gillner. Överstelöjtnant Forssman framhöll, att det ovanliga inträffat, att både Röda och Hvita korset varit i verksamhet. Till slut utbragte han ett leve för brandkåren. Brandchefen i Vislanda, handlanden J. A. Ståhl, framförde brandmännens tack till Älmhults brandstyrelse och brandkår. Dessutom höllos flera andra tal. Salunda framförde kommunalfullmäktiges ordf., direktör Pehr Härlin, köpingens tack till hrr Forssman och Gillner och dessutom till elitkåren. Dennes tack för visad välvilja från köpingens sida uttalades av brandmannen Ture Nilsson. Till slut utbragte överstelöjtnant Forssman ett leve för Älmhults brandkår.

I samband med årsmötet var anordnad en intressant utställning av olika brandsläckningsattiralj.

Mötet och uppvisningarna voro synnerligen lyckade, och alla deltagarna voro tillfredsställda med mötesprogrammets olika delar.

Meddelande.

Bruksanvisning för gasmasker.

Birger Carlson & C:o, A.-B., Stockholm, specialist på allt slags arbetarskyddsmateriel och i synnerhet gasmasker, har i dagarna släppt ut en ny, utförlig bruksan-

visning för de vanligaste av firman förda *Degea*-maskerna. Bruksanvisningen ställes gratis till alla intresserades förfogande. Brand- och industrimän och alla övriga, som på ett eller annat sätt ha med gas- och dammskyddsangägenheter att göra, rekommenderas att rekvirera bruksanvisningen.

NOTISER.

7 brandveteraner i Hedemora stad medaljhedrade.

Brandchefer med 38 års tjänstgöring.

Efter den 10 maj hällen brandövning med Hedemora stads brandkår samlades på aftonen kårens manskap och befäl till en enkel kollation på Lundborgs pensionat. Ett högtidligt inslag i det gemytliga samkvämet blev den medaljutdelning som ägde rum, då nämligen sju av brandkårens veteraner fingo mottaga Svenska brandkårernas riksförbunds medalj för långvarig och plikttrogen tjänst. Medaljen i silver tilldelades brandchefen Erik Engborg och vice brandchefen C. Almborg, som båda varit anställda i kåren under en tid av 38 år. Silvermedaljen erhöll också Efraim Almborg för 27 års tjänst och Emil Gryth och Ernst Gryth för vardera 21 års tjänst. Bronsmedaljen tilldelades A. Westholm och Johan Sandberg,

vilka tillhört kåren i 16 år. Medaljerna överlämnades av brandstyrelsens ordförande, riksdagsman Em. Bjurström, som frambar styrelsens och stadens tack till brandmännen för deras stora duglighet i tjänsten, varvid särskilt framhölls den precision och oräddhet som alltid visats då de vid inträffade eldsvådor haft att utföra sitt både ansvarsfulla och riskfyllda värv. Tal. utbringade ett kraftigt besvarat leve för medaljörerna, varpå dessa tackade för dagens utmärkelser och den förståelse som visats dem.

*

Stockholms läns brandkårsförbunds årsmöte äger rum i *Södertälje* lördagen den 1 instundande september.